

Jizzakh State Pedagogical Institute

***Journal of Preschool
Education***

***The faculty of pre-school
education***

KICHIK YOSHDAGI BOLALARGA INGLIZ TILINI O'RGATISH USULLARI.

Nazarova Fotima Komil qizi
Qobilova Saida
533-20- guruh talabalari

Annotation

Ushbu maqolada Maktabgacha ta'lim muassasida maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ingliz tilini kitoblar o'qish va hikoya qilish orqali tilga bo'lgan qiziqishini uyg'otish haqida bir qancha fikrlar keltirib o'tilgan. .

Kalit so'zlar: ingliz tili, o'qitish , metodika,ta'lim o'yinlari,kompetensiya, audio hikoya , kitoblar,o'qish , ovozli hikoya .

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'rgatishda bir qancha usullardan foydalanamiz. Eng muhim biz bolalarga imkon qadar tilni o'rgata olishimizdir. Biz ingliz tili kitoblarni o'qish , hikoyalar aytil o'qib berishimiz orqali o'rgatsak ham bo'ladi. Chet tili nafaqat mакtablar va universitetlarda, balki ko'plab qo'shimcha maktabgacha ta'lim muassasalarida ham ta'limning majburiy tarkibiy qismiga aylandi.

Jamiyatda chet tiliga bo'lgan talab, bir tomonidan, shuningdek, ota-onalar tomonidan til nafaqat zamонавији insonni tarbiyalashning omili, balki uning jamiyatdagи ijtimoiy va moddiy farovonligining asosi ekanligini tushunishi - boshqa tomonidan. Bu lahza chet tilini erta o'rganishni ayniqsa mashhur va dolzarb qilish. Agar 20 yil oldin tilni bilish faqat ba'zi sohalar ishlarida talab qilinadigan bo'lsa, endi kamida bittasini o'zlashtirish kerak edi xorijiy til zarur.

Maktabgacha yoshdagi bolalarni chet tiliga o'rgatishning asosiy maqsadlari: Bolalarda chet tilida boshlang'ich muloqot qobiliyatlarini shakllantirish;

O'z maqsadlariga erishish, hayotiy aloqa sharoitida fikr va hissiyotlarini ifoda etish uchun chet tilidan foydalanish qobiliyati;

Chet tillarini yanada o'rganishga ijobiy munosabat yaratish;

Boshqa mamlakatlar hayoti va madaniyatiga qiziqishni uyg'otish.

Chet tilni o'rganish uchun erta yosh afzalroq bo'lishining yana bir sababi bor. Bola qancha yosh bo'lsa, shuncha kamroq bo'ladi so'z boyligi yilda mahalliy til, ammo shu bilan birga uning nutqiga bo'lgan ehtiyojlari ham kam: kichik bolada aloqa sohalari katta yoshdagilarga qaraganda kamroq, u hali murakkab aloqa muammolarini hal qilishi shart emas. Bu shuni anglatadiki, u chet tilini

o'zlashtirganda, ona va chet tillaridagi imkoniyatlar orasidagi bunday katta farqni sezmaydi va uning muvaffaqiyat hissi kattaroq bolalarnikiga qaraganda yorqinroq bo'ladi.

Bolalarni o'qitish - bu maktab o'quvchilari va kattalarga qaraganda mutlaqo boshqacha uslubiy yondashuvni talab qiladigan juda qiyin masala. Agar kattalar chet tilida gaplashsa, bu uning boshqalarga o'rgatishi mumkin degani emas. Uslubiy jihatdan nochor darslarga duch kelganda, bolalar uzoq vaqt davomida chet tilidan nafratlanishlari va o'z qobiliyatlariga bo'lgan ishonchlarini yo'qotishlari mumkin. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan faqat tajribali mutaxassislar ishlashi kerak.

Maktabgacha yoshda, ingliz tilini o'qitishda, bolalar asta-sekin kommunikativ kompetentsiya asoslarini rivojlantiradilar, bu ingliz tilini o'rganishning dastlabki bosqichida quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

fonetik nuqtai nazardan to'g'ri takrorlash qobiliyati inglizcha so'zlar o'qituvchi, ona tili yoki ma'ruzachining orqasida, ya'ni eshitish diqqatini, fonetik eshitish va to'g'ri talaffuzni bosqichma-bosqich shakllantirish; inglizcha so'z boyligini o'zlashtirish, birlashtirish va faollashtirish; ma'lum miqdordagi sodda grammatik tuzilmalarni o'zlashtirish, izchil bayon tuzish.

Metodika to'g'ridan-to'g'ri ta'lif tadbirlarini o'tkazish bolalarning til qobiliyatlari tuzilishining yoshi va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda qurilishi va ularning rivojlanishiga yo'naltirilgan bo'lishi kerak. Chet tilida muloqot motivatsiya va yo'naltirilgan bo'lishi kerak. Bolada chet tiliga nisbatan ijobjiy psixologik munosabatni yaratish kerak va bunday ijobjiy motivatsiyani yaratish usuli o'ynashdir. O'yin - bu ham tashkil etish shakli, ham bolalar ma'lum miqdorda to'planadigan darslarni o'tkazish usuli inglizcha so'z boyligi, ko'plab she'rlar, qo'shiqlar, qofiyalarni sanash va boshqalarni o'rganing.

Ta'lim o'yinlari bo'linadi **vaziyatli, raqobatbardosh, ritmik-musiqiy va badiiy.**

Vaziyatli bu yoki boshqa sabablarga ko'ra aloqa vaziyatlarini simulyatsiya qiladigan rol o'ynash o'yinlarini o'z ichiga oladi. Rol o'ynash - bu bolalarning muayyan rollarni bajarishi, turli xil hayotiy vaziyatlar o'ynaladigan o'yin faoliyati, masalan: sotuvchi-xaridor, shifokor-bemor, aktyor va uning muxlislari va boshqalar.Ular, o'z navbatida, bolalar odatdag'i, standart dialogni ko'paytirganda, uni muayyan vaziyatga tatbiq etganda va turli xil modellarni qo'llash va o'zgartirishni talab qiladigan reproduktiv xarakterdag'i o'yinlarga bo'linadi.

Raqobatbardosh lug'at va savodxonlikni targ'ib qiluvchi ko'pgina o'yinlarni o'z ichiga oladi. Ularda g'olib, til materiallarini eng yaxshi biladiganga ega. Bu barcha turdag'i krossvordlar, "kim oshdi savdolari", lingvistik vazifalar bilan stolda chop etilgan o'yinlar, buyruqlarni bajarish .

Ingliz tilini o'rganish uchun audio ertaklardan foydalanish. Maktabgacha yoshdagi bolaning so'z boyligi bir necha o'nlab so'zlarga yetganda, siz ingliz tilidagi audio ertaklari yordamida to'g'ridan-to'g'ri ta'lim faoliyatini diversifikatsiya qilishingiz mumkin. Ovozli hikoyalarni quyidagilarga bo'lish mumkin:

Sof audio hikoyalar. Ovozli hikoyalar bolalar uchun ingliz tilini o'rganishda katta yordam beradi. Birinchidan, inglizcha kichik hikoyalar yaxshi. Masalan, bolalar bilan siz "Uchta mushukcha", "Uchta kichik cho'chqa" yoki "Juda ko'p Daves" kabi hikoyalarni tinglashingiz mumkin. Audio hikoyaning mohiyati aniq bo'lishi shart, aks holda bola tezda qiziqishni yo'qotadi. To'g'ridan-to'g'ri ta'lim faoliyati qiziqishsiz u unchalik samarali va samarali bo'lmaydi.

Audio hikoyalar illyustratsion material bilan birlashtirilgan. Ovozli ertak jarayonida bolalar o'qituvchi bilan birgalikda rasmlarni ko'rib chiqishadi va shu bilan birga so'zlarni talaffuz qilishadi.

Ovozli hikoyalar va "to'liq suvga cho'mish" usuli. Ingliz audio ertaklarini tinglashni yanada qiziqarli qilish uchun siz ertak terapiyasining usullaridan biri - ertak chizishidan foydalanishingiz mumkin. Ammo tinglash paytida rasm chizish, agar ertak syujeti bolaga kamida bir oz tanish bo'lsa, ishlaydi. Shuning uchun ertak ikkinchi yoki uchinchi marta tinglanganda bolalarga qalam va qog'oz beriladi.

Videofilm bu maktabgacha va yosh bolalar tomonidan ingliz tilini o'rganishdir kommunikativ usul o'rganish. Dastur materiallari bola uchun qiziqarli, ammo ayni paytda tarbiyaviydir. Bolalar atrofdagi dunyo haqidagi bilimlarga qo'shilib, o'ynab, ingliz tilini o'rganadilar.

Xulosa qilib aytganda , Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'rgatish turli usullardan foydalanib o'rgatib boriladi. Har bir usul bolani til o'rganish uchun ajoyib manba bo'la oladi. Bu esa albatta kun kelib yaxshi natijalar olib keladi. Ingliz tili o'rgatishda bolaning yoshiga mos bo'lgan ko'rgazmalar, kitoblar, har xil ertaklar, hikoyalar, audio hikoyalarning har xil turlaridan ,audio ertaklar, har xil o'yinlardan ,suhbatlar , so'z oyinlaridan foydalanishimiz mumkin. Farzandlarimiz yetuk kadr bolib yetishlarida avvalambor, maktabgacha talimning orni ahamiyatlidir. Biz ularni zamonaviy texnalogiyalar va zamonaviy talim tizimi bilan taminlashimiz talab etiladi. Maktabgacha talim jamiyatdagи har bir inson ildizlarining rivojlanishi, yani ularning kelajakda ona yurtiga munosib farzand, kuchli shaxs bolib voyaga yetishlarida ham katta ahamiyatga ega. Biz farzandlarimiz talimiga koproq etibor berishimiz, zamonaviy shart-sharoitlar yaratishimiz, yangi-yangi usullar orqali ularning organishlariga komaklashishimiz zarur. Chet tillarini organish bolalarga kelajakda yangi imkoniyatlar eshigini ochishi, ular malakali kadr bolib yetishishi,butun jamiyat uchun nafi tegadigan shaxs bolib kamol topishlari uchun ham ahamiyatlidir. Shuning uchun ham bolalarimizga yoshlidan talim berib

borishimiz, oqishga qiziqtirishimiz, jamiyatimizdagi har bir bolani nazardan chetda qoldirmasligimiz, organizhga qiyngalgan bolalar bilan ham alohida shugullanishimiz, turli xil qiziqarli oyinlar bilan etiborlarini tortishimiz, chet tillarini orgatish davomida muntazam ragbatlantirib borishimiz ularni kelgusidagi talimlari uchun dastlabki qadam boladi, desak adashmagan bolamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Astafieva M.D. Ingliz tilini o'rganayotgan bolalar uchun ta'til. - M.: Mozaika-sintez, 2009 y.
2. Galskova N.D. Nikitenko Z.N. Chet tillarni o'qitish nazariyasi va amaliyoti. boshlang'ich maktab: uslubiy qo'llanma.-M.: Airis-press, 2004.
3. Guseva L.P. Biz o'ynaymiz, o'qitamiz, o'zlashtiramiz - biz ingliz tilini bilishni xohlaymiz. - Rostov n / a: Feniks, 2009 y.
4. Zemchenkova T.V. Maktabgacha yoshdag'i bolalar uchun ingliz tili. - M.: VAKO, 2008 yil.
5. Ivanova M.V. Bolalar uchun ingliz tili. - M.: AST: Astrel, 2009 y.
6. Trofimova G.S. Chet tillarni o'qitishning pedagogik asoslari (Subaktika didaktikasi). - Izhevsk: Udmurt universiteti nashriyoti, 1999 y.
7. Kozina S.V. Ingliz tilida maktabgacha yoshdag'i bolalar uchun ta'til. - M.: TC Sphere, 2008 yil.
8. O'ktamova Munavvara G'ayratjon qizi, Raufjonova Navo'za Botir qizi. "Kichik yoshdag'i bolalarga til o'rgatish metodikalari yohud har xil qo'shiq bilan qiziqtirib o'rgatish".
9. Maktabgacha pedagogika darslik .F.R.Qodirova .Sh.Q. Toshpulatova –dotsent , N.M.Qayumova – dotsent , M. N. Kayumova –dotsent .M.N.A'zamova – Toshkent: Tafakkur nashriyoti , 2019 . – 688b.

